

مبانی روان‌شناختی گفتمان خانواده‌محور، فرزندآوری هوشمندانه و فرزندپروری عاقلانه

غلامعلی افروز^۱

چکیده

ازدواج، پرآوازه‌ترین گل‌واژه در گستره هستی است. ازدواج، خوشایندترین رابطه انسانی است، ازدواج، زیباترین فرصت برای رامشگری و نوازشگری متقابل زن و شوهر است. ازدواج، میثاق رابطه پر مودت و رحمت با همسر دل‌آرام و آرامش‌آفرین است. هدف غایی و اصلی ازدواج نیل به آرامش ماندگار و تجربه خوشبختی حقیقی است. انسان در گستره حیات دو منبع اصلی آرامش دارد، یاد خدا و زیستن با همسر دل‌آرام و آرامشگر. خانواده تنها نهاد فطری، طبیعی، بی‌بدیل و جاودانه انسان است. خانواده برترین بستر آرامشگری متقابل زن‌ها و شوهرها است. چرا که یاد خدا و آرامیدن در کنار همسری دل‌آرام و آرامش‌آفرین دو منبع اصلی آرامش وجود انسان است. ازدواج نیاز فطری همیشه انسان بر فراز عصرها و نسل‌ها است و فرزندآوری نیاز عاطفی، اشتیاق و امیدآفرینی زوج‌های دل‌آرام و یک ضرورت و رسالت حیات اجتماعی. بدون تردید، جمعیت سالم، هوشمند و خلاق اصلی‌ترین سرمایه معنوی و منبع قدرت ملی و جهانی جامعه است. در واقع، زن و شوهر دل‌آرام حق دارند از موهبت فرزند یا فرزندان سالم، هوشمند و صالح بهره‌مند شوند و فضای باغ زندگی خود را پرطراوت و پرثمر و پرشکوه و پرنشاط کنند. در این مقاله سعی شده است با عنایت به اهمیت حیاتی این مهم و توجه به جنبه‌های فرزندپروری هوشمندانه، مؤثرترین مؤلفه‌های آن و نکته‌های مورد نظر به اختصار مطرح شود.

همیشه یک پرسش اساسی در ذهن و اندیشه زوجین دل‌آرام در ارتباط با بایسته‌ترین زمان و مطلوب‌ترین موقعیت، برای فرزندآوری مطرح است.

الف) آمادگی‌های شناختی و روانی، ب) آمادگی‌های زیستی و توجه همزمان به سن تقویمی، سن زیستی و سن عقلانی و نشاط معنوی و ج) انتخاب زمان مطلوب انعقاد نطفه، جوانه شکوفایی وجود فرزند.

بر اساس پژوهش‌های ملی و تجارب حرفه‌ای مولا شایسته توجه است که، چنانچه سه ماهه دوم بارداری مادران گرمی در فصل تابستان قرار گیرد، یقیناً کودک از موهبت‌های طبیعی، اکسیژن و تغذیه مورد نیاز بیشتر متعمم خواهد شد. در تابستان، شاهد روزهای بلند و تابش طولانی‌تر آفتاب بر زمین هستیم. در پرتو تابش طولانی آفتاب بر فضای محیط زندگی، مادر و جنین از اکسیژن بسیار غنی بهره‌مند می‌شوند و این اکسیژن هم برای مادر و هم برای کودک فوق‌العاده لازم و ضروری است. برای اینکه سه ماهه دوم بارداری مادران در تابستان واقع شود، بایسته است انعقاد نطفه یا جوانه وجود فرزند در آغاز بهار همگام با جوانه‌های طبیعت انجام پذیرد. همین است که میانگین وزن و پیشرفت تحصیلی متولدین نیمه دوم سال به طور نسبی مطلوب‌تر از متولدین نیمه اول سال است.

اصلی‌ترین مبانی روان‌شناختی فرزندپروری عاقلانه و آینده‌نگر آن است که فرزندانمان را برای حسن ایفای رسالت‌های فردی، همسری و اجتماعی فردایشان آماده کنیم. خطیرترین رسالت فرزندان ما در آینده نه چندان دور، قابلیت همسری و مادری/پدری است. همسری دل‌آرام و آرامشگر و مادری/پدری محبوب. در تحقق این مهم، والدی فهیم، کانون رشد و شکوفایی وجود فرزند یا

۱. استاد ممتاز دانشگاه تهران، رئیس اندیشکده خانواده مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، afrooz@ut.ac.ir